

Szelągowska Grażyna: *Historia 3. Dzieje nowożytne i najnowsze 1815-1870*. Warszawa 1993. Podręcznik dla klasy III liceum ogólnokształcącego. Wydanie I, s. 272.

Nakładem Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych ukazała się praca G. Szelągowskiej, *Dzieje nowożytne i najnowsze 1815-1870*, która została dopuszczona przez ministra edukacji narodowej jako podręcznik do nauczania historii na poziomie klasy III liceum. We słowie wstępnym autorka przedstawiła cele, którymi kierowała się przy pisaniu podręcznika. Za kluczową zasadę, która stanowiła o przyjęciu określonej koncepcji dziejów, autorka uznała tematykę państwa – jego formy i funkcje ustrojowe oraz miejsce obywateli w danym systemie. Jednocześnie jest to kontynuacja podręcznika dla klasy II liceum pióra T. Cegielskiego i K. Zielińskiej¹. W dalszej części słowa wstępnego G. Szelągowska wyjaśnia, że przedstawiony w podręczniku materiał wykracza poza program „minimum” ustalony przez ministerstwo edukacji narodowej.

We współczesnej dydaktyce historii przywiązuje się podręcznikowi wiodącą rolę w nauczaniu, który ma przekazywać informacje w formie uporządkowanej, systematycznej przy jednoczesnym spełnianiu środka inspirują-

cego do szukania przez ucznia samodzielnych rozwiązań, a tym samym uczył umiejętności myślenia historycznego². Autor każdego podręcznika musi pamiętać, że pisze dla ucznia. Podręcznik jest dla ucznia środkiem dydaktycznym, który ma służyć mu niezbędną pomocą, ma ułatwiać a nie utrudniać przyswajanie określonych zasobów wiedzy. Podstawową cechą podręcznika jest jego zgodność z treściami programowymi, przy przestrzeganiu zasady, że nie może być zbyt obszerny³.

Recenzowany podręcznik składa się z trzech podstawowych działów. W pierwszym – jak wyjaśnia autorka w słowie wstępnym zostały przedstawione przekształcenia ekonomiczne, społeczne i ideologiczne. Część druga omawia dzieje powszechne a w części trzeciej ukazano dzieje ziem polskich. Autorka zastosowała więc system problemowy. Najpierw wyjaśniła problemy rozwoju cywilizacji przemysłowej i kształtowania się różnych kierunków politycznych a następnie międzynarodową scenę polityczną lat 1815-1870

¹ Cegielski T., Zielińska K.: *Historia 2. Dzieje nowożytne*. Podręcznik dla klasy II liceum ogólnokształcącego. Warszawa 1991.

² Maternicki J., Majorek C., Suchoński A.: *Dydaktyka historii*. Warszawa 1993, s. 343-344.

³ Zielecki A.: *Środki dydaktyczne w nauczaniu i uczeniu się historii*, Rzeszów 1978, s. 83.